

INTERAKTIV METODLAR ORQALI BOSHLANG'ICH SINFLARDA DARS SAMARADORLIGINI OSHIRISH

Tojiboyeva Gulhayo Abduqayumovna

Farg'ona viloyati Beshariq tumani

12-umumiy o'rta ta'lim maktab direktori

Annotatsiya. Mazkur maqolada boshlang'ich sinf ta'lim jarayonida interaktiv metodlardan foydalanishning nazariy asoslari, pedagogik ahamiyati hamda amaliy samaradorligi yoritilgan. Muallifning pedagogik tajribasi asosida interaktiv metodlarning o'quvchilar bilish faolligi, mustaqil fikrlash va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari interaktiv metodlardan foydalanish ta'lim sifati va dars samaradorligini oshirishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: interaktiv metodlar, boshlang'ich ta'lim, dars samaradorligi, faol ta'lim, pedagogik texnologiyalar.

Аннотация. В данной статье рассматриваются теоретические основы и практическая эффективность использования интерактивных методов в учебном процессе начальных классов. На основе педагогического опыта автора проанализировано влияние интерактивных методов на познавательную активность, самостоятельное мышление и развитие коммуникативных навыков учащихся. Результаты исследования показывают, что применение интерактивных методов способствует повышению качества образования и эффективности урока в начальных классах.

Ключевые слова: интерактивные методы, начальное образование, эффективность урока, активное обучение, педагогические технологии.

Annotation This article examines the theoretical foundations and practical effectiveness of using interactive methods in the educational process of primary school. Based on the author's teaching experience, the impact of interactive methods on students' cognitive activity, independent thinking, and the development of communicative skills is

analyzed. The results of the study indicate that the use of interactive methods contributes to improving the quality of education and increasing lesson effectiveness in primary classes.

Keywords: interactive methods, primary education, lesson effectiveness, active learning, pedagogical technologies.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning faolligini oshirish, ularni mustaqil va tanqidiy fikrlashga o'rgatish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichida dars jarayonini to'g'ri va samarali tashkil etish o'quvchilarning keyingi ta'lim bosqichlaridagi muvaffaqiyati uchun mustahkam poydevor yaratadi[1.12].

An'anaviy ta'limda o'quvchi ko'proq tinglovchi rolida bo'lsa, interaktiv ta'limda u dars jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi. Shu sababli boshlang'ich sinflarda interaktiv metodlardan foydalanish dars samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Interaktiv metodlarning nazariy asoslari

Interaktiv metodlar konstruktivizm pedagogik nazariyasiga asoslanadi. Ushbu nazariyaga ko'ra, o'quvchi bilimni tayyor holatda emas, balki faoliyat, tajriba va muloqot jarayonida mustaqil ravishda egallaydi. Bu jarayonda o'qituvchi bilim beruvchi emas, balki ta'lim jarayonini yo'naltiruvchi va tashkil etuvchi sifatida namoyon bo'ladi[2.62].

Ilmiy manbalarda interaktiv metodlar o'quvchilarda bilishga qiziqish, muloqot madaniyati, jamoada ishlash va muammoni mustaqil hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishi ta'kidlangan. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda ushbu metodlardan foydalanish yuqori samara beradi[3.95].

Boshlang'ich sinflarda interaktiv metodlardan foydalanish xususiyatlari

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun o'yin, harakat va muloqot yetakchi faoliyat turi hisoblanadi. Shu sababli interaktiv metodlar bolalarning tabiiy ehtiyojlariga mos keladi. Dars jarayonida quyidagi interaktiv metodlar samarali hisoblanadi: "Aqliy hujum",

guruhlarda ishlash, rolli o'yinlar, "Klaster" usuli, savol-javob va didaktik o'yinlar. Mazkur metodlar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirib, ularni erkin fikrlashga va faol ishtirok etishga undaydi.

Amaliy tajriba tahlili

Muallifning pedagogik faoliyati davomida 2–4-sinflarda ona tili va o'qish savodxonligi darslarida interaktiv metodlardan tizimli foydalanildi. Yangi mavzuni tushuntirish jarayonida "Aqliy hujum", mustahkamlash bosqichida esa guruhlarda ishlash va rolli o'yinlardan foydalanildi. Kuzatishlar natijasida quyidagi holatlar aniqlandi:

- ❖ o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi sezilarli darajada oshdi;
- ❖ passiv o'quvchilarning faolligi kuchaydi;
- ❖ o'quvchilar o'rtasida hamkorlik va o'zaro yordam shakllandi;
- ❖ o'quvchilarning og'zaki nutqi va fikrlash qobiliyati rivojlandi.

Amaliy tajriba natijalari: interaktiv metodlar qo'llangan darslarda bilimni o'zlashtirish darajasi yuqori ekanini ko'rsatdi.

Interaktiv metodlarning dars samaradorligiga ta'siri

Tahlil natijalariga ko'ra, interaktiv metodlar: ta'lim jarayonini faollashtiradi, o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi, bilimlarni mustahkam o'zlashtirishga yordam beradi, jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Bu esa dars maqsadlarining to'liq amalga oshishiga va ta'lim sifatining oshishiga xizmat qiladi[4.26].

Xulosa

Olib borilgan ilmiy-nazariy va amaliy tahlil shuni ko'rsatadiki, interaktiv metodlar boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Ularni o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda maqsadli qo'llash ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil etish imkonini beradi. Shu bois interaktiv metodlarni boshlang'ich ta'lim amaliyotiga keng joriy etish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. Boshlang'ich ta'lim davlat ta'lim standarti. — Toshkent.

2. Ishmuhamedov R.J. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. — Toshkent: Istiqlol, 2018.
3. Saidova M., Abdullayeva Sh. Boshlang'ich ta'lim metodikasi. — Toshkent: O'qituvchi, 2019.
4. Qodirov B. Pedagogik psixologiya asoslari. — Toshkent, 2017.
5. Salimov A. Interaktiv ta'lim usullarining samaradorligi // Pedagogik ta'lim jurnali, 2020.